

متن پرسش

بسم الله الرحمن الرحيم با سلام خدمت استاد عزیزمان: از این که وقت گرانبهای شما را می گیرم عذر خواهی می کنیم خدا به شما خیر کثیر عنایت فرماید. جناب استاد در رابطه با دعا و مقدرات نظر شما برایمان روشن و قابل قبول نیست و با آنچه بزرگان می فرمایند و حتی دریافت و برداشت و عمل عامه مسلمانان انگار همخوانی ندارد البته به فهم ناقص من. چه اشکالی دارد دعا باعث تغییر تقدیر شود. چنانچه امام موسی ابن جعفر علیه السلام می فرماید: «ان الدعاء یرد ما قدر و ما لم یقدر قال قلت ما قدر فقد عرفته فما لم یقدر قال حتی لا یکون» (عده الداعی) حضرت در این روایت تصریح دارند دعا باعث تغییر تقدیر می شوند چرا که وقتی تقدیری بر گردانده شود به طور طبیعی تقدیر جدیدی جایگزین خواهد شد. و یا حضرت صادق علیه السلام به میسر می فرماید: «یا میسر ادع الله و لاتقل ان الامر قد فرغ منه...» (همان) و یا روایت دیگر امام کاظم علیه السلام که فرمودند: «علیکم بالدعاء فان الدعاء و الطلب الی الله یردالبلاء و قد قدر و قضی فلم یبق الا امضاء وها فاذا دعی الله و سئل صرفه صرفه» (همان) در این روایت نیز حضرت می فرمایند دعا قدر و قضا را تغییر می دهد زیرا وقتی بلایی طبق این روایت مقدر شده باشد و با دعا صرفه شود یعنی تغییر مقدر با دعا. یا روایتی که امام صادق علیه السلام می فرمایند: «من تخوف من بلاء یصیبه فتقدم فیه بالدعاء لم یره الله ذلک البلاء ابدًا» (همان) این روایت هم می فرماید با دعا می توانی بلایی که نگرانی در تقدیر تو باشد و بر تو نازل شود را به عافیت از آن بلاء تغییر دهی و موارد بسیار دیگر از روایات و داستانهای بزرگان. حال چه اشکالی دارد بگوئیم خداوند در شرایط عادی فلان تقدیر را برای فلان شخص رقم زده است و در همان علم الهی نیز ثبت است که با دعا یا صدقه یا.... تقدیر او از آن حالت اول بدون دعا و صدقه و... به حالت دوم تبدیل خواهد شد، یعنی اولی محو و با قدرت دعا دومی ثبت خواهد شد چنانچه ابن فهد حلی در پاسخ به اشکال فوق و نقش دعا می فرماید ممکن است آنچه مصلحت گردیده و ذات اقدس الهه آن را انجام خواهد داد بعد از دعا مصلحت شده باشد. با این نگاه آیه ۲۲ سوره مبارکه حدید را نیز می توان اینچنین گفت که در کتاب الهی ثبت است که فلان شخص با دعای اختیاری خود شایسته دریافت فلان نعمت می شود یا فلان بلاء از او رفع می شود و در عین این که جایگاه قضا و قدر الهی حفظ می شود نقش دعا هم بر جا می ماند البته آنجا که قضای حتمی الهی همچون وجود مرگ و رفتن حتمی از این دنیا و از این قبیل باشد که محل پرسش نیست با تشکر. التماس دعا

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: نکات بسیار خوبی را متذکر شده‌اید و واقعاً بحثی بر روی نقش دعا و تغییر تقدیرها نیست تا آنجایی که قرآن می‌فرماید: «قُلْ مَا يَعْزُبُ عَنْكُمْ رَبِّي لَوْ لَا دُعَاؤُكُمْ»؛ اگر دعای شما نبود، خداوند به شما اعتنا و توجهی نداشت. دعا "بهترین و برترین عبادت"، "مغز عبادت"، "کلید رستگاری"، "گشاینده در رحمت" و "سلاح مؤمن و ستون دین و نور آسمانها و زمین" است. می‌ماند که آیا قضا و قدرهای ثابتی هست که با دعا قابل تغییر نباشد؟ در جواب آن سؤال‌کننده‌ی محترم که سؤال کرده بود، چرا با این‌همه دعا آن‌چه می‌خواستیم محقق نشد؛ عرض شد متوجه قضا و قدرهای ثابتی که به مصلحت بندگان است نیز باشند. و روایاتی که جنابعالی متذکر شدید برای آن است که بفهمیم نقش دعا چه اندازه در تغییر سرنوشت انسان‌ها موثر است ولی نه به آن معنا که هرچه ما بخواهیم باید با دعا محقق شود و به قول اساتید محترم؛ خدا در اختیار ما باشد و ما فرماندهی همه‌چیز. موفق باشید